

Rákoskerti Polgári Kör

Egyesületünk, ahogyan a neve is elárulja, Rákoskerten működik. Mivel nem mindenki előtt ismert, hogy a térképen hol keressen bennünket, ezért először is szeretném magát a települést bemutatni.

Rákoskert nem rendelkezik igazi történelmi múlttal. Területe Rákoscsabához tartozott, a község földesurának a Laffert családnak a tulajdonában volt. 1933-ban kapta meg báró Schell Gyuláné született Antos Iлона (a család egyenes ágon utolsó tagja) a végleges engedélyt, hogy a felparcellázott birtokán lévő házhelyeket értékesítheti. Ekkorra már elkészült a Budapest – Újszász – Szolnok vonalon a vasútállomás épülete. Vonattal könnyen el lehetett érni a telkeket, amelyeket nagyon kedvező áron, az elhelyezkedésétől függően 3–6 pengőért négyszögölenként, részletfizetési lehetőséggel lehetett megvásárolni. Így egy átlagos nagyságú, 200-as házhelyet néhány havi fizetésért már meg lehetett szerezni. Nagy vonzerőt jelentett ez a Pesten dolgozó munkások és kisiparosok számára. Persze a spekulánsok is jó befektetésnek tartották, volt aki 15 telket is vásárolt. A fokozatosan benépesülő településen hamar elindult a közösségi élet, a telepeseket az azonos életszínvonal és érdeklődési kör közel hozta egymáshoz.

Főleg a fiatalok keresték egymás társaságát. A Magyar Országos Védegylet felkarolta ezt a szándékot. Szervezésében alkalmi futballmérkőzéseket, szilveszteri mulattságokat tartottak, és megalakult a helyi színjátszó kör is. Egy ideig a háború után is életképeseknek bizonyultak ezek a közösségek. Még a hatvanas évek elején is voltak színielőadások az akkor már államosított kocsmák nagytermében. Az egyikben beszüntették az italmérést, az épület moziként, később szerény művelődési házként funkcionált. A diktatórikus rendszerek korlátai között azonban nem fejlődhetett a társadalmi élet. Az emberek visszahúzódtak a család keretei közé, a felnőttek dolgoztak, nevelték a gyerekeket és művelték a kerteket. A fiatalok lehettek úttörők, vagy KISZ tagok, de ezeknek a szervezeteknek elsődleges célja a politikai nevelés volt, így nem igazán voltak népszerűek. Beindultak a különféle, felülről irányított mozgalmak, különböző események szervezésével igyekeztek megmozgatni a lakosságot, változó sikerrel.

A Hazafias Népfront szervezett társadalmi munkákat, a helyi nőszervezet, az MNDSZ keretében például kézimunka kiállítások voltak, de ezek csak alkalmoszerűen hozták közelebb egymáshoz a résztvevőket.

Igazi fordulatot a rendszerváltás jelentett. Az 1989. évi II. törvény lehetőséget adott egyesületek létrehozására és az 1990-es évek elején egymás után alakultak különféle civil közösségi alakulatok Rákoskerten. Az itt élő művészek és baráti körök tagjai úgy gondolták, hogy közösen erőteljesebb hatással lehetnek a település fejlődésére, életre hívták a Rákoskerti Szépítő Egyletet.

Legfőbb céljuk Rákoskert egyik legszebb helyének a Vida-dombnak a rendbetétele volt. A kiváló adottságokkal rendelkező terület – egy amfiteátrum-szerű domboldal, aljában sportolásra alkalmas közel sík területtel, tetejéről gyönyörű kilátással a környező vidékre – meglehetősen elhanyagolt volt. Az egylet tagjai – vállalkozók önkéntes segítségével – rendbehozták a domboldalt, majd 1992-ben egy emlékezetes passiójáték keretében felállítottak a csúcán egy 6 méter magas fakeresztet.

Úgy tűnt, hogy az egyesület ezzel teljesítette célját. Összejöveteleik egyre ritkultak és 1997-ben tagjai elérkezettnek találták az időt, hogy új néven indítsanak egy szerveződést. Létrejött a Rákoskerti Polgári Kör, mint baráti társaság. Bár hivatalosan nem kérték nyilvántartásba vételüket, véleményüket az önkormányzati képviselők gyakran kikérték.

A havi rendszerességgel tartott összejöveteleiken átlag 5–6 fő vett részt, kellemes poharazgatás közben beszéltek meg a világ dolgait. Tagi átfedések miatt többnyire szóba kerültek helyi környezetvédelmi és egyéb alkalmi szervezések kezdeményezte ügyek is.

Bár két említésre méltó esemény ehhez az időszakhoz köthető – a névadó Kossuth Lajos emléktáblájának avatása az általános iskola falán, a nemzeti lobogónknak egy zászlótartó rúd elhelyezése a volt szovjet hősi emlékmű megmaradt talapzatán –, a legfőbb tevékenységük még a Szépítő Egylet idejében, 1991-ben indított „Kerti Levél” című helyi kiadvány évi két-három alkalommal történő megjelentetése volt.

A kör vezetői 2004. év végén ismét úgy érezték, hogy meg kell újulni a szervezetnek és ennek alapvető feltételeként új elnököt kerestek. A választás rám esett, 2005. január 1-től bíztak meg az egyesület irányításával.

Induláskor papírforma szerint 32 tagra számíthattunk, de hamarosan kiderült, hogy jó részük nem kíván részt venni a munkánkban, így összesen 18-an maradtunk. Egy-két hónapig úgy folytattuk a tevékenységünket, ahogyan azt megörököltük, de tudtuk, hogy az eddigi stíluson változtatni kell.

A vezetőség állandó egyeztetések során beindított egy máig töretlenül tartó folyamatot, amely elvezetett a mostani, egyértelműen pozitív állapotokhoz.

A Rákoskerti Polgári Kör vezetőjeként már az első napokban felmerült bennem az az igény, hogy egyesületünk arculatát kialakítsuk és valamilyen jellemző módot választva jelenjünk meg a nyilvánosság előtt.

Orosz Károly keramikusművésszel megalkottuk Rákoskert emblémáját, egy „beszélő” címer formájában és elhatároztuk, hogy igyekszünk azt ismertté tenni. Beillesztettük a kör pecsétjébe és ezt alkalmaztuk a levelezésünkben, a meghívókban, programismertetőinkben. Javasoltuk, hogy más civil szervezetek is használják és a Rákoskerti Templom Alapítvány valamint a Rákoskert Vasúti Közlekedéséért Alapítvány csatlakozva hozzánk, azóta is ezzel a szimbólummal díszíti kiadványait.

2005 májusában jelent meg a „Rákoskert története” című könyv, amelynek ünnepélyes bemutatóját egy műsoros est keretében a Rákoskerti Művelődési Házzal közösen szerveztük meg. A telt házas eseményen 300 kötet talált gazdára! A műsort egy kamarakiállítás vezette be, amelyen a Rákoskerten élő művészek adtak ízelítőt alkotásaikból.

Ebben az évben sikerült helyi önkormányzati védelemből megszerezni azoknak a cseresznyefáknak, amelyeket még a parcellázás idején ültettek az utcáink szélére. Kirándulást szerveztünk Várpalotára, a Trianon Múzeum megtekintésére, tárlatot rendeztünk, Nagy Miklós rákoskerti festőművész emlékére, helyreállítottuk a vasútállomásunkon a helységnevtáblát, és elértük azt, hogy az utcanév táblákra rákerült a kerületrész, Rákoskert neve is. Közben folyt a közösségépítés: a vasútállomás udvarán bográcsoltunk és a tagok családtagjait is vendégül látva indítottuk az őszi évadot, majd néhány hét múlva megszerveztünk egy tanár-tanítvány találkozót, ahol ötven év eltelte után ismét beszélgethettek tanáraikkal azok, akik 1947–1953 között a rákoskerti Erzsébet körúti Általános Iskola tanítványai voltak.

Már az elnökségem kezdetén erősen zavart, hogy nem történt meg a hivatalos nyilvántartásba vételünk. Megírva az alapszabályt, 2006. február 10-én összehívtam az alakuló közgyűlést. Elfogadtuk a működésünket szabályozó okiratot és megválasztottuk az elnökből, alelnökből, két elnökségi tagból, titkárból, pénztárosból álló vezetőséget és a háromtagú felügyelő bizottságot. Az okmányok alapján megindult a nyilvántartásba vételi eljárás, amely 2006. április 6-án eredményesen zárult – ekkor emelkedett jogerőre a Fővárosi Bíróság végzése. Megnyíltak előttünk a pályázati lehetőségek, amelyekkel azóta is folyamatosan élünk. Erőteljesebben elindulhatott a

közösségépítés és a minden tekintetben élénkebb, aktívabb munka, amely szeretett településünk, Rákoskert érdekeit tartja mindenek előtt legfontosabbnak.

A 2006-os év eseménydús volt. Két emléktáblát avattunk. Az egyiket kissé szokatlan alkalomból. A régmúlt térképein két hatalmas fát tüntettek fel azon a területen, amelyen ma Rákoskert fekszik. Évszázados szilfák kis csoportja volt ez, amelyeket a második világháború idején tüzelőanyag-hiány miatt vágtak ki az itteni lakosok. Úgy gondoltuk, hogy e fák emlékét valamilyen módon meg kell örökíteni. Szilfacsemetét ültettünk az egyik terecskére és elhelyeztünk ott egy márványtáblát, amelyre rávésettük a faültetés okát.

A másik emléktábla azt az épületet jelöli, amely a rákoskerti nemzetőrségnek adott otthont az 1956-os Forradalom és Szabadságharc idején. Avatására még Kanadából is érkezett vendég!

Tavasszal és ősszel ismét bemutattuk két rákoskerti művész alkotását a Művelődési Házban rendezett kiállításokon. Folytatva kirándulásainkat, Ópusztaszerre és Komáromba mentünk, átruccanva a határ túloldalára is.

Ebben az évben már kétszer jöttünk össze a szokott helyünkön, az állomás udvarán, hogy szabadtéri főzőcskézéssel töltsük el a vasárnapot. Örömdetes volt tapasztalni, hogy egyre bővülő számban vettek részt tagjaink ezen az összejövetelen, hozzátartozóikat elhozva. Talán ennek is köszönhetően gyarapodtunk létszámban, év végére már 38 aktív tag volt a sorainkban.

Elismertségünk egyre nőtt, valamennyi nemzeti ünnepünkön meghívást kaptunk az önkormányzattól és elhelyezhettük koszorúinkat az emlékműveknél. Kikérték véleményünket a „Rákoskertért Díj” odaítélésekor, és a javaslatunk alapján osztották ki az elismerő címeiket.

A 2006-os év végétől tárgyalási joggal meghívást kaptunk az önkormányzat valamennyi testületi ülésére, valamint Rákoskert legnagyobb civil szervezeteként részt vehetünk a településünket érintő bizottsági üléseken.

Az előzőhöz évhez hasonlóan mozgalmas volt a következő, a 2007-es esztendő is. A már rutinszerű szabadtéri találkozók, kiállítások rendezésén, kirándulásokon és koszorúzásokon kívül három dolog érdemel említést.

Megkezdtük a már előbb említett cseresznyefa-sorok felújítását, elültettünk 21 facsemetét a kipusztultak pótlására és a tereink díszítésére telepítettünk 80 darab cserjét is.

A Polgári Magyarországért Alapítvány pályázatán nyerve, egy bronztáblát avathattunk a vasútállomás épületének falán, amelyen azoknak a rákoskertieknek a nevét

örökítettük meg, akik a második világháborúban hadifogságba estek, illetve akiket szovjet munkatáborokba hurcoltak. Húsz fő neve került föl a táblára, legtöbbjük gyermeke, unokája még ma is rákoskerti lakos.

Részt vettünk abban a folyamatban, amelynek során Rákoskert hivatalosan zászlót kapott és azon már teljesen legálisan jelent meg az általunk kitalált címerkép!

A következő, a 2008-as év piros betűkkel kerülhet be szeretett településünk történetébe. Ekkor ünnepeltük fennállásának 75. évfordulóját egy nagyszabású rendezvénysorozattal. Az ötletet egyértelműen a Rákoskerti Polgári Kör adta. Mi kezdeményeztük, hogy egész éves ünneppsorral tegyük emlékezetessé ezt az évfordulót. Szerencsére Rákosmente önkormányzata nagyvonalú támogatásáról biztosított bennünket, és a Rákoskerti Művelődési Ház vezetője, akit feltétlenül név szerint is meg kell említenem, Lipcseyné Horváth Ágnes azonnal partnerként vállalta közreműködését.

Már tél végén megkezdődtek az események. A Rákoskerti Tekézők Baráti Társaságával közösen kiírtunk egy évente ismétlődő versenyt, amelynek tétje a „Rákoskert 75 Éves” vándorserleg elnyerése volt. Két fél, a rákoskertiek csapata és az önkormányzati képviselők mérték össze teketudásukat a versenyen, amelyet baráti vendéglátás zárt.

A következő ünnepi alkalmat a rákoskerti őslakosok kitüntetése jelentette. Tavaszra sikerült felkutatni 104 olyan „első telepest”, akik 1950, községünk Budapesthez csatolása előtt költöztek ide, és még ma is itt él valamelyik tagja a családnak. Helyi művészek adtak fergeteges műsort, amelynek során kiosztottuk a kifejezetten erre az alkalomra veretett bronz érmeket és a hozzá tartozó okleveleket.

Minden évben megünnepeljük a Hősök Napját, amelyet vagy május utolsó, vagy június első vasárnapján tartunk. 2008-ban ezen a napon avattuk fel a Jubileumi parkot is, amelyet két addig elhanyagolt kis terecskéből alakított ki a kör. Itt helyeztük el azt a kararai márványkövet, amely büszkén hirdeti településünk fennállásának 75. évfordulóját. Az avatás igazi népünnepély volt. A lezárt, óriási platánokkal szegélyezett szomszédos utcában térzene szólt, árusok kínálták portékáikat, miközben az óvodások, iskolások és Zsuzsa Mihály aranykoszorús népdalénekes műsorral szórakoztatta a félezres nézősereget. Az állomás udvarán 400 személy részére készült az egytálétel, és kora délelőttől késő délutánig tartott a mulatság.

A nyár végének országra szóló eseménye a „Kert Nevű Települések Szent István Napi Ünnepe” volt, amelyet a Rákoskerti Művelődési Ház szervezett és rendezett, de a lebonyolításában részt vettek egyesületünk tagjai is. Kilenc „kert” nevű települést

láttunk vendégül. Az esemény fő helyszíne a Vida domb volt, és a résztvevők száma meghaladta a tízezret.

A jubileum ünneplésének zárásaként szeptember 27-én – két tagtársunknak és a kerületi önkormányzatnak köszönhetően – felavattuk Rákoskerten Budapest első köztéri Wass Albert szobrát! A kezdeményező dr. Tamási Géza volt, aki ötletével és nagylelkű adományával indította a folyamatot. A szobor alkotója, Bedey Gábor szobrászművész remekművel ajándékozott meg minket. A költségek jó részét Rákosmente önkormányzata állta, de mintegy 100.000 forinttal a Rákoskerti Polgári Kör is hozzájárult a kivitelezéshez.

A rendkívül tevékeny évet fehér asztalnál zártuk, december végén kibéreltünk a környéken egy éttermet és közös vacsorán köszöntük meg egymásnak az áldozatos munkát.

A 2009. év már kissé nyugodtabban telt. Megtartottuk havi összejöveteleinket, fákat ültettünk, kétszer főztünk magunknak és vendégeinknek, tavasszal kiállítást rendeztünk és így tovább, az addigi gyakorlatnak megfelelően.

A Kárpát-medence határainkon túli magyar civil szervezeteivel elkezdjük keresni a kapcsolat-felvételi lehetőségeket. Mivel én a Felvidékről származom, elsősorban abban az irányban indultunk el. Egyelőre ismerkedünk a vidékkel és ezt szolgálják kirándulásaink is. Tavasszal Pozsonyban ősszel pedig Kassán jártunk, 2010-ben pedig a Palócföldnek a szlovákiai részét célozzuk meg. Novemberben szintén Felvidéken jártunk, küldöttünk részt a 20. század egyik legnagyobb magyar politikusának, Esterházy János gróf szobrának az ipolynyéki avatásán.

Az előző évi emlékpark avatás sikerén felbuzdulva elhatároztuk, hogy hagyományt teremtünk: a Hősök Napját egyúttal Rákoskert Napjának is tekintjük, és minden évben rendezünk egy nagyrendezvényt. Tervünket meg is valósítottuk és tapasztaltuk, hogy valóban elindítottunk egy hagyományt, amelyet érdemes életben tartani. A kör szerény eszközeivel is sokszáz embert sikerült a helyszínre csábítani. 2010-ben sokkal nagyobb szabású ünnepségre számíthatunk, mivel a szervezés és rendezés professzionális kezekbe került. Ettől az évtől már a Rákoskerti Művelődési Ház hivatásos csapata bonyolítja le a rendezvényt, több ezer résztvevőre számítva!

A „Kert Nevű Települések Találkozója” is virágzó kezdeményezésnek tűnik, 2009-ben Fácánkert rendezte meg az egynapos eseményt, amelyen tagságunk nagy létszámú küldöttséggel képviseltette magát.

Augusztus végén egy különleges eseménynek adott otthont a Rákoskerti Művelődési Ház. A Polgári Kör szervezésében megrendezésre került a „Rákoskert a

művészetekben” című kiállítás és műsoros est. Azok a képző- és előadóművészek, írók és költők vettek részt benne, akik alkotásuk témájául jól felismerhető módon Rákoskertet választották. Orosz Károllyal ismét terveztünk egy bronz emlékérmét, készítettünk hozzá kíséző oklevelet és a résztvevőknek ezt adtuk át hálánk jeléül. A teltházas rendezvény osztatlan sikert aratott a helyi közönség körében.

2009-ben bevezettük a tagsági igazolványt, amelyre az egyesület valamennyi aktív tagja jogosult. A vezetőség megegyezett egy tucatnyi rákoskerti üzlettulajdonossal és vállalkozóval, hogy az igazolvánnyal rendelkezők 10 százalék kedvezményre jogosultak. Csináltattunk matricákat, amelyek a boltok ajtajára ragasztva hirdetik, hogy a Rákoskerti Polgári Kör tagjai különleges elbánásban részesülnek.

Talán a hasonló intézkedéseknek köszönhetően ma már a taglétszámunk 50 fölött jár. Fennállásunk óta első ízben tiszteletbeli tagságot is adományoztunk: öt köztisztviselő álló személy kapta meg ezt a címet, amellyel oklevél és különleges tagsági igazolvány is jár.

Egy régóta fájó hiányt pótolunk 2010-ben. Eddig még soha sem készült postai képes levelezőlap Rákoskertről. Kiadtunk egy 19 darabból álló sorozatot, amelynek jó részét az említett vállalkozók kaptak meg ingyenes terjesztésre. Készítettünk több tucat reprezentatív válogatást, azt pedig ajándékként kapják az arra érdemesek.

Felmerülhet a kérdés, hogy miből finanszírozzuk tevékenységünket? Tagjaink éves tagsági díjat fizetnek, aminek összege az állásban lévőknek évi 3600 forint, nyugdíjasoknak, nagycsaládosoknak pedig 1800 forint. Mivel az alapító tagok, illetve a legkevesebb öt éve közénk tartozók mentességet kérhetnek, az így befolyt összeg közel 100.000 forint évente. Minden évben indulunk a Nemzeti Civil Alapprogram által meghirdetett pályázatokon, valamint Rákosmente önkormányzatának pályázatain. Ezen kívül egy-egy esemény támogatására eddig még mindig sikerült megnyerni a helyi képviselőket és a nagyobb vállalkozókat. Erősen reménykedem, hogy ezek a lehetőségek nyitva maradnak előttünk és még sokáig folytathatjuk ezt a fajta, a polgári értékeken alapuló közösségépítő tevékenységünket.

(Fotó a köv. oldalon!)

Évente egy személyt tüntetünk ki a Rákoskertért-díjjal, Orosz Károly alkotásával